

Føroya
SOSIAL-DEMOKRATUR

Blaðstjóri
VILLI SØRENSEN
telf. 672
Postbox 76

Prent:
A. ØSTER

MILLUM UNGFÓLK

ÁSTARLEIKUR

Eitt væl kent orð, ið ein næstan kundi hugsa var eins gamalt og mannaættin; men so er ikki, í tí týðninginum og sambært ta uppfatanina av ástaralski, er tað bert eini 600 ára gamalt. Upphavið til »forelskils« — t. v. s., sum tað verður uppfatað nú — finna vit í miðöldini, tá ið riddararnir stóðu í vælmaktini. Ungir riddarar vórðu sendir til aðalsmenn til venjingar. So hendi tað, sum ivaleyst eisini hendir á okkara dögum, at teir finga hug á konu aðalmannsins. Tey lögdu ást saman — vórðu »forelskaðir«. »Forelskils« er sostatt ein leivd frá tí myrku miðöldini. At hetta ikki er eldri enn so, fáa vit møguliga prógvað um stutta tíð. Russisk blóð hava nýliga sagt frá, at teir í ísinum norðuri á oynni Novaja Semlja hava funnið tvey aldargomul menniskju — konu og mann. Eftir aldrinum og øðrum at døma, er líkt til, at hetta kundu vera Adam og Eva. Tá ið tey lógu líka heil og frísk í ísinum, eydnadist tað beinan vegin at fáa tey til lívs aftur, men enn skilur eingin tungumál teirra, hóast málfrøðingarnir arbeiða dýgliga. — Úrslitið av »forelskilsinum« er tíverri ofta eins og ein ófýsin, myrkur vetrardagur við grovum heglingssælum. Hitt einaferð so leikandi lætta, parfumeraða sprundið má nú stríðast og strevast við sveittabroti, kóka, baka, vaska upp, skúra gólv, stoppa, binda, seyma, skifta á teimum smáu, passa mannin — og deila, alt meðan maðurin bannar yvir, at tað er ikki inniverandi, sum ungarnir leika í. Eg sigi tí, sum Hans Andrias sáli yrkti á sinni:

»Konurnar deila og meyla og knarra,
hjarga meg úr slíkum vanda, biði eg Vár-
harra,
Nei heldur einsamallur hoyra gjósturin
tvarra.
Gifting volder svøvnleysar nætur.«

— Og so tað sjálv verðin, ið er við at fara um koll av hesum ástarleikinum, tí sum eitt gamalt orðatak sigur: »Konurnar forstýra menninar, og menninir forstýra verðina.« Nú er lutan komin, tá ið allir gamlir drongir og allar gamlar gentur eiga at taka lógvatnað, skipa eitt nýtt samfelag. Burtur við tí parfumeraða ástarleikinum!

»Gamlar gentur og drongir á sjógv og landi, fylkist!«

Piparsveinurin.

Hvat er hesin maðurin?

TSJRIÓALBÐ

Visdómsorð ..... .

Mannins størsta gleði eru:
at sita í friði og lesa blöðini, at opna eina flösku uttan tóppatakara, at hava fingrarnar í okendum radiotólum, at vera órakaður við hús, og at hugsa sær eina kvinnu, sum fegin vildi havt hann.

— Hvat ger pápi tín?

— Hostar.

— Nei, eg meini, hvat er hann?

— Forkölaður.

»Aftur nú 200 kr. Tað er vitleyst, sum tað kostar nógv at hava ein son í læru.«

»Ja, og tá eri eg ein av teimum, sum læri minst.«

**Eru 14. sept. og loysingar-
menn bangnir . . .**

Framhald av 2. síðu

sín rættvísa lut av tí úrtökuni, ið stendst av arbeiði hennara.

Skal málið náast, munnu vit standa solidariskir og brynjaðir og fyltir av vónrikum fragdaleiði.

Vit kunnu fáa eitt livandi og vaksandi felag. Dagliga lívið krevur hesa menning, tí arbeiði og ábyrgd F. A.'s økist hvønn dag.

Eg vil tí siga:

Takið ódnartakið, vinir.

Bjargið fjöldini.

Karl Jespersen.

...Tvøroyri.

— Hvi segði tú við hann, at tað tekur bert 5 min. at ganga niðan til Høykar, tá ið tað tekur minst ein hálvan tíma? —
— Eg royndi at ugga hann, hann sá so pøstur út.

LASØAKAS

KNAPARVL

Set stavir fyrri prikkarnaar. Niðureftir fært tú vanlig orð og tvørturum navn ið einum skipastarvi.

Tað var pápin, ið ringdi til læknan og spurdi, hvat hann skuldi gera, tí 15 ára gamli sonur hansara hevði fingið landfarsótt.

Ja, hvat skal eg gera, og so sigur hann, at hann hevur mussað arbeiðskonuna.

»Ja, ja, tað gerst nú ikki við, tað má hann hava loyvi til.«

»Tú fatar einki. Sakin er tann, at eg eisini havi mussað hana.«

»Tað var verri, so verða trý sjúk.«

»Trý, nei, fyra, eg havi eisini mussað konuna.«

»Ája, ája, hvat sigur tú. So verði eg eisini sjúkur,« grandt læknin seg.

Veitst tú?

1) Nær er Kyndismessuknútur?

2) Hvussu eitur toskur á enskum?

3) Hvussu eitur blindtarmur á fiski?

4) Hvar er Karlagnus keisari jarðaður?

5) Hvat er størsta dýpi á Skálafjørðinum?

Svar til spurningar í seinasta blað:

Svar: 1) 1927. 2) 1.883. 3) haddock.

4) 12,5 km. 5) 14.358 (1950).

Til ein einsarallan avhygdaungling, ið søkir sær kunnleika í høvuðstaðnum. Leikandi, skálandi, lætt og ástarrikt var kvöldið, men nú ..... dagin eftir. Yrkjarin sigur:

Eg siti eina nátt fyrst í desember, av suðri blæsar vindur, tað regnar lítið sindur og sjóðar fjart frá aldu kring um strendur.

Trongligt er titt kamar — fremmant húsið, — á songini tú liggur víðopin, rýtur tryggur — sovnaður tú ert frá tínum sæla rúsi.

Blaðungur ert tú av árum — einsamallur í býnum, fjart frá heimi tínum — fjart frá tínar móður troyttu túrum.

Óruddi er nógv, tú einki saknar — pappír, koppar, øska, tubbak, hálvtóm flöska

— góð at javna við í morgin, tá tú vaknar. Í morgin fara fólk í kirkju skartað

— fólk, ið byggja landið — rótföst — við forstandi —

ei, sum tú og eg, við kátum hjarta. Tökk at lívið er so fjálbroytt her í borgum,

at tú kanst fylla, fyllast, sovna, javna — stillast —

og eg kann yrkja hetta sunnumorgun.

*Tummas
(skald).*

**GRUNDAR-
STEINUR**
**undir Klakksvíkar
sjómannsheim**

Næstseinstasta leygardag varð grundarsteinur lagdur undir Klakksvíkar sjómannsheim.

Kunnngjørt varð við götuuppslögum at hetta skuldi fara fram kl. 3½ sp. Hóast veðrið var illfýsið vóru hornblásarnir og ein hópur av øðrum fólkum komið saman úti í Buðatróðni har sjómannsheimið skal standa. Alfred Petersen, trúboðari, ið er formaður fyrri nevndini fyrri sjómannsheiminum steig fram og beyð hann øllum at vera væl komin. Hornblásarnir spældu nú nökur lög, og síðani flutti sóknarstýrisformaðurin Michal Jacobsen røðu. Hann visti á ta stóra arbeiðsjómansmissjónin hevði gjørt í øllum londum og vónaði at tað eisini her fór at gangast væl, eins væl og tað hevði gingið higartil, og at her skjótt fór at standa eitt prýðiligt sjómannsheim.

S. P. Zachariassen, lögtingsmaður, ið nú tosaði, helt at hetta heim kom at fáa stóran týðning og verða sjómmonnum til stóra hjálp. Standa vit øll saman um hetta mál so ivist eg ikki í at sjómannsheimið verður veruleiki. Endaði Zachariassen.

O. F. Joensen, lögtingsmaður, segði eisini nökur orð og greiddi hann frá at fleiri av teimum hundratals sjómmonnum ið vitjaðu Klakksvík als einki heim hövdu og ívaðist hann ikki í at hesir menn vóru hugaðir fyrri einum sjómannsheimi.

Hann helt eisini at fór sildin at standa so nær Föroyum sum í fjór. fóru fleiri og fleiri sjómenn at vitja Klakksvík, Føroya bestu havn, í komandi árum, og hann endaði: 600.000 kr. fyrri sjómannsheimið eru nógvir pengar, men ta almenna má hjálpa og ta ið stórum.

Nú varð grundarsteinurin lagdur av Jákupi Samson, smíðumeistara. Alfred Petersen steig nú fram aftur, takkaði teimum frammøttu og endaði hann soleiðis:

Eg rokni við skjótt at kunna bjóða tykkum inn á Klakksvíkar sjómannsheim.

Nú er bert at vóna, at sjómannsheimið, ið hevur verið úti í nógvum mótvindi, má verða fullfært, tí stórt og nútímans verður húsið.

Tað verður reist í 3 hæddum. Hövuðslondin er 32×10 og út úr henni 9×12 m móti vestri.

Í húsunum verða 60 gestarúm. Síðani eru 2 mathøllir, onnur við 50 og hin við 35 sessum. Umframt eru onnur smærri rúm. Í kjallaranum verður stórus køkur, kølirúm og eisini lík-kapel. Roknað verður við at húsið, tá tað er liðugt, fer at kosta 1 milljón kr. Erik Wilstrup, Klakksvík, hevur gjørt tekningina til húsið. Byggingin verður útbjóðin so hvørt. Stoppingini, ið nú er byrjað er Zach. Poulsen formaður fyrri Klakkur.

**»Brimnes« fekk
loyvi at selja í
Bretlandi**

Manningin á »Brimnes«, Tvøroyri, hevur tingast við formannin fyrri Suðuroyar Fiskimannafelag um loyvi til at fara til Bretlands við veiðuni.

Sum grund fyrri teirra umsókn

fördu teir fram, at túrurin var byrjaður, áðrenn lýsingin frá S. F. var komin í blöðini. Teir hövdu tikið ís og alla aðra útgærd til ein heilan túr — ferð til Bretlands íroknað. Um nú fiskurin rotnar í skipinum, verður tapið ógíliga stórt, og um veiðan verður lögð á land í Föroyum verður eisini tap — serliga fyrri manningina.

Vegna hesa frágreiðing helt formaðurin í S. F., at hann kundi viðmæla, at undantaksloyvi varð givið fyrri henda eina túrin, og við tí svári lovaði skipari og manning, at hetta verður seinasta ferð teirra til Bretlands, meðan verkfallið stendur við makt.

Uppi má verða skoytt, at so væl er land okkara stýrt, at Brimnes noyddist í ódnarveðri at sigla suður til Vágs og menninir við bili úr Vági til Porkeris fyrri at tala við formannin; soleiðis er Suðuroyggin hagræidd av orkani og einum kolsvörtum landsstýri.

**Forskotsrindan til
fiskimenn**

Royndirnar hava oftari vist, at ein hin størsti vandin hjá fiskimonnum hevur verið, at teir ofta ikki i eitt heilt ár og meira hava fingið eitt oyra fyrri fisk sín sum lön hjá illa á holdum komnum reiðarum.

Viðgerandi hesa ringu stöðu hjá fiskimonnum kom formaðurin í Suðuroyar Fiskimannafelag J. H. Danbjørg fram við tankanum um eina forskotsrindanarskipan.

Javnaðarflokkurin setti uppskot um eina tílika skipan og fekk ein meirahluta á tingi fyrri uppskotinum.

Eitt av bragdum sambands- og fólkaflokksmanna hevur verið fyrst at avtaka og síðani at skerja forskotsrindanina, og nú seinast hava teir gingið beint ímóti hesi skipan við at taka skatt og annað av hesum neyðars krönum, ið teir hjartaleyst hildu vera nógv mikið hjá konu og børnum at liva av, meðan maðurin var burtur.

Í eyðræningarpolitikki sínum kennir afturhaldið einki mark, sjálvt ikki tá ið teir vita, at tað eru tey ringast stillaðu fiskimannaheimini, ið tað rakar harðast.

GRIND

Fríggjadagin doyði grind í Havn. Ikki var hon stór; nakrir og áttati hvalir.

TÓRSHAVNAR LÍKKISTUGOYMSLA

hevur telefon nr. 706

gmiskir prisir

JACOB C. JOENSEN